

Επίλυση προβλημάτων και οικοδόμηση του μέλλοντος εν μέσω μιας παγκόσμιας πανδημίας

Ετήσια Έκθεση 2020

Η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' είναι μια ανθρωπιστική ΜΚΟ αφιερωμένη στη δημιουργία και τη διατήρηση καινοτόμων φυσικών, ψυχικών και συναισθηματικών χώρων για εκτοπισμένους ανθρώπους.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ:

Εκπαίδευση	3
Gekko Kids	3
Σωκράτης (Socrates): Αθλητισμός και Ανάπτυξη	4
Νομική υποστήριξη	6
Θέμιδα	6
Περιβαλλοντική Συνείδηση	7
ECO Hub	7
Απόκριση σε έκτακτες ανάγκες	9
MIRE (Άσκηση Εντοπισμού, Ταυτοποίησης, Καταγραφής)	9
Πυρκαγιά στη Μόρια	10
Προμήθειες για τη ζωή	10
Ψυχολογική Υποστήριξη	12
Συνεδρίες Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης	12
Υγεία και ευεξία	14
Ψώρα	14
Κεντρικό Φαρμακείο Διαλογής (Central Triage Pharmacy)	15
Παράδοση Απαραίτητων Προμηθειών	15
Υποστήριξη της Κοινότητας και των Συνεργατών μας	17
Πρόγραμμα Κοινοτικής Στήριξης	17
Μια ευτυχισμένη οικογένεια (One Happy Family)	17
Connect by Music	18

Εκπαίδευση

Gekko Kids

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Συχνά τα ασυνόδευτα παιδιά – αιτούντες άσυλο (Unaccompanied asylum-seeking children – UASC) και τα παιδιά που ζητούν άσυλο αντιμετωπίζουν κρίσιμα εκπαιδευτικά κενά όσο βρίσκονται σε μετακίνηση, τα οποία επηρεάζουν αρνητικά την ανάπτυξη σημαντικών δεξιοτήτων τους, καθώς και εμποδίζουν την επίσημη μαθησιακή τους πρόοδο. Κατά τη διάρκεια του 2020, η πρόσβαση στην εκπαίδευση ήταν μια ιδιαίτερη πρόκληση για τα παιδιά που αιτούνται άσυλο στην Ελλάδα. Οι ευκαιρίες πρακτικής εκπαίδευσής τους περιορίστηκαν από εμπόδια όπως περιορισμοί κίνησης και αδυναμία πρόσβασης σε πρακτικές εξ αποστάσεως διδασκαλίας. Χωρίς συνεπή πρόσβαση στο σχολείο, πολλά παιδιά σχολικής ηλικίας που ζητούν άσυλο έχασαν τα κρίσιμα βήματα ανάπτυξης που συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη θετική ένταξη και ανάπτυξή τους.

Περαιτέρω επιπλοκές σχετικά με την πρόσβαση στην εκπαίδευση προέκυψαν καθώς επανειλημμένες απαγορεύσεις κυκλοφορίας στην Ελλάδα οδήγησαν στην προσωρινή αναστολή των προγραμμάτων ΜΚΟ εκτός του καταυλισμού της Μόριας. Για την 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα', αυτό επηρέασε τα προγράμματά μας Gekko Kids, Gekko X και Socrates. Με επανειλημμένα παρατεταμένα μέτρα καραντίνας COVID-19, η πρόσβαση στην εκπαίδευση για τα ασυνόδευτα παιδιά ήταν σχεδόν αδύνατη. Από τον Μάρτιο του 2020 αναστάληκαν οι μη απαραίτητες υπηρεσίες εντός και εκτός της Μόριας.

Εν τω μεταξύ, παιδιά που ζούσαν στον καταυλισμό της Μόριας και σε παρακείμενους ελαιώνες είχαν κολλήσει σε ένα σημείο στασιμότητας. Ακόμη και πριν από τον COVID, αυτά τα παιδιά πάλευαν καθημερινά για να επιβιώσουν από τους κινδύνους αυτού του ανασφαλούς περιβάλλοντος. Στην πραγματικότητα, λόγω του τραυματικού τους υπόβαθρου και των θλιβερών συνθηκών διαβίωσής τους, πολλοί μαθητές του Gekko παραπέμφθηκαν στην Διευθύντρια Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης (PSS) από τους δασκάλους τους, οι οποίοι επιβεβαίωναν συνεχώς την διαχρονική ανάγκη να εντοπίζονται ζητήματα Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης και να αναπτύσσονται εξατομικευμένα σχέδια για τη διαχείριση συμπεριφορών για να εξασφαλίσουν ότι κάθε παιδί θα μπορούσε να πετύχει μια αίσθηση ευημερίας.

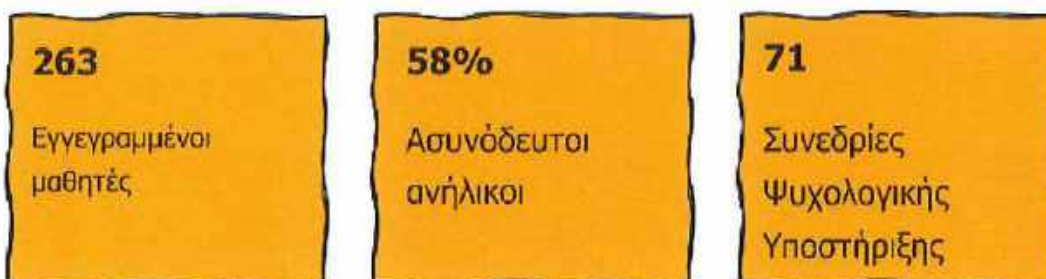
ΛΥΣΗ: Ο στόχος του Gekko Kids ήταν πάντα να παρέχει έναν ασφαλή χώρο για παιδιά που έχουν βιώσει τραύμα, ένα μέρος όπου υποστηρίζονται από τον σχολικό τους σύμβουλο και αφοσιωμένους, επαγγελματίες δασκάλους και προσωπικό για να θεραπευθούν και να αναπτυχθούν. Το Gekko Kids που βρίσκεται έξω από τη Μόρια, παρείχε οκτώ ώρες απόδρασης σε έναν πολύχρωμο, παιδοκεντρικό κόσμο επικεντρωμένο στις κοινωνικές και συναισθηματικές δραστηριότητες και στην εξατομικευμένη μάθηση.

Με τις αναφορές που προέρχονται τόσο από το πρόγραμμά μας «Άσκηση Εντοπισμού, Ταυτοποίησης, Καταγραφής» (Mapping Identification, Registration Exercise – MIRE) όσο και από το κρατικό Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης, από τους συνολικά 263 μαθητές μας, το 58% ήταν Ασυνόδευτα παιδιά – αιτούντες άσυλο. Άλλα παιδιά ζούσαν με τις οικογένειές τους στον καταυλισμό της Μόριας, στο Καρά Τεπέ ή σε ξενώνες της Μυτιλήνης. Το Gekko Kids ήταν το κέντρο για τις υποθέσεις της Θέμιδας — ένα ασφαλές μέρος όπου μπορούσε να παρακολουθείται η πρόοδος και όπου τα παιδιά είχαν πρόσβαση σε νομική υποστήριξη. Πριν από τον COVID, οι μαθητές του Gekko είχαν επιλογή μεταξύ περισσότερων από 16 μαθημάτων καθημερινά. Τα μαθήματα, που διδάσκονταν με την αρχή της διαφοροποίησης εντός της τάξης, κυμαίνονταν από ξένες γλώσσες έως υπολογιστές, από φωτογραφία έως γεωγραφία και από μηχανική έως μαθηματικά. Τα μαθήματα διεξάγονταν σε δυο τετράωρες ζώνες με μεταφορά και σνακ από την 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα'. Με υψηλά ποσοστά προσέλευσης τον Φεβρουάριο, η θετική ανταπόκριση στο Gekko Kids ήταν σαφής. Οι ταλαντούχοι μαθητές μπορούσαν ακόμη και να υποβάλουν αίτηση για υποτροφίες Τεχνών ή Ρομποτικής, καθώς και να προετοιμαστούν και να συμμετάσχουν για πιστοποίηση της αγγλικής και της ελληνικής γλώσσας.

Επιπλέον, η τετραμελής ομάδα Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης δημιούργησε μια συνεπή στρατηγική που επέτρεπε στο Gekko Kids να φιλοξενεί ένα δομημένο πρόγραμμα Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης. Δραστηριότητες συμπεριλαμβανομένης της ψυχοκινητικής θεραπείας, της εικαστικής θεραπείας και της γιόγκα εισήχθησαν ως μαθήματα γενικής παιδείας. Υπήρχαν επίσης ατομικές συνεδρίες Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης για **7 ώρες την ημέρα** και κάθε φορά που ένα νέο παιδί ερχόταν στο Gekko, γινόταν ψυχολογική αξιολόγηση. Στις αρχές του 2020, συνεργαστήκαμε με συνολικά **47** ευάλωτα παιδιά, καθοδηγούμενα από εξατομικευμένα εκπαιδευτικά σχέδια για να ενισχύσουμε τα ταλέντα με διεπιστημονικό τρόπο. Παρουσιάσαμε τους «Κύκλους των Κοριτσιών» ως μέρος ενός προγράμματος ενδυνάμωσης των φύλων, καθώς και το «Ωρα για αγόρια» που απευθυνόταν σε περίπλοκες περιπτώσεις παιδιών που παρουσιάζουν διασπαστική συμπεριφορά. Η κοινωνικο-συναισθηματική μάθηση και η ψυχοκοινωνική υποστήριξη ήταν απλώς μέρος της κουλτούρας και του προγράμματος σπουδών του Gekko.

Όταν επιβλήθηκαν τα περιοριστικά μέτρα, οι δάσκαλοί μας εργάστηκαν ακούραστα για να σχεδιάσουν ένα ημι-διαδίκτυακό εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τη φιλοδοξία να εξασφαλίσουν μια σταθερή συνέχιση των μαθημάτων ως ενδιάμεση λύση έως ότου τα παιδιά μπορέσουν να παρακολουθήσουν δια ζώσης ξανά στο Gekko Kids. Αυτό το πρόγραμμα ήταν έτοιμο να ξεκινήσει στο πλαίσιο του νέου ακαδημαϊκού έτους 2020/21 όταν εκδηλώθηκε η καταστροφική πυρκαγιά στον καταυλισμό της Μόριας. Τον Ιούνιο του 2020, μετά από αίτημα του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης να υποστηρίξει το νέο πρόγραμμα μετεγκατάστασης, το προσωπικό μας συμπλήρωσε **67** εκπαιδευτικά προφίλ και 6 αναφορές Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης, που συνόδευσαν τις αιτήσεις μετεγκατάστασης των μαθητών μας.

Παρόλο που το 2020 διακόπηκε το Gekko Kids, το πρόγραμμα εξακολουθεί να φημίζεται για το πολύτιμο έργο του στην προσφορά ποιοτικής εκπαίδευσης και την προώθηση της ένταξης των παιδιών προσφύγων στη Λέσβο. Πιο συγκεκριμένα, το 2020, οι δάσκαλοί μας προσκλήθηκαν να παρουσιάσουν το Gekko στο Τελικό Συνέδριο του SCIREA Project «Ενσωμάτωση μεταναστών και προσφύγων μέσω της εκπαίδευσης» και, τον Νοέμβριο του 2020, η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' έλαβε μια υποψηφιότητα για το Gekko Kids στα Παγκόσμια Βραβεία Entreprs (Global Entreprs Awards), κατηγοριοποιώντας το Gekko Kids μεταξύ των **300** καλύτερων παγκόσμιων πρακτικών για την αειφορία και την καινοτομία.

Σωκράτης (Socrates): Αθλητισμός και Ανάπτυξη

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Το δικαίωμα στο παιχνίδι είναι θεμελιώδες για την ανάπτυξη ενός παιδιού όπως αναφέρεται στο άρθρο 24 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ο θετικός, θεραπευτικός αντίκτυπος του αθλητισμού επαινέθηκε ακόμη και από τον Άλμπερτ Αϊνστάιν, ο οποίος είπε ότι «το παιχνίδι είναι η υψηλότερη μορφή έρευνας». Στην πραγματικότητα, είναι γνωστό ότι ο αθλητισμός και το παιχνίδι εξοπλίζουν τα παιδιά με πολύτιμες δεξιότητες ζωής, παρουσιάζοντας προκλήσεις που μπορούν να ξεπεραστούν στρατηγικά, ειρηνικά και παιχνιδιάρικα με πειθαρχία και αποφασιστικότητα. Η μάθηση που λαμβάνει χώρα σε περιβάλλοντα έξω από την τάξη μπορεί να οδηγήσει τα παιδιά σε μελλοντικές επιτυχίες, ενθαρρύνοντάς τα να εξερευνήσουν, να ασχοληθούν και να διαπρέψουν σε άτυπους αλλά ελεγχόμενους χώρους που παρουσιάζουν ευκαιρίες μάθησης με δημιουργικούς τρόπους. Η συμμετοχή σε αθλήματα ενισχύει τη λειτουργία του εγκεφάλου και τη γνωστική λειτουργία μέσω της αύξησης της ροής του αίματος, η οποία συνδέεται στενά με τη βελτίωση των ακαδημαϊκών επιδόσεων και τη συνολική γνωστική ανάπτυξη με την πάροδο του χρόνου, ειδικά όταν ξεκινάει σε νεαρή ηλικία. Μελέτες έχουν δείξει καλύτερες βαθμολογίες σε διαγωνίσματα και πιο θετικές στάσεις, καθώς και βελτιωμένους τρόπους στην τάξη και διεύρινη της προσοχής, σε παιδιά που συμμετέχουν σε αθλήματα από νεαρή ηλικία.

Όπως έχει αναφερθεί σε όλη την παρούσα έκθεση, οι συνθήκες στον καταυλισμό της Μόριας παρουσίασαν ένα τεράστιο εμπόδιο στην υγιή ανάπτυξη των παιδιών, στη μάθηση, την παραγωγικότητα και την ψυχολογική τους ανάπτυξη. Τα παραπάνω θετικά που κερδήθηκαν από τον αθλητισμό που πραγματοποιήθηκε με δημιουργικό, δομημένο τρόπο σε έναν ασφαλές, υγιή χώρο, ήταν απλά απρόσιτα για τα παιδιά της Μόριας και του χάους της, τα οποία έπαιζαν σε χώρους βρεγμένους, βρώμικους, μη ασφαλείς. Έχοντας κατά νου την προσοδευτική, θεραπευτική δύναμη του αθλητισμού και του παιχνιδιού, η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' ξεκίνησε αρχικά το πρόγραμμα Socrates το 2019. Μέχρι το 2020, το Socrates υποστήριξε ασυνόδετα παιδιά – αιτούντες άσυλο που ζούσαν στον καταυλισμό της Μόριας και τα περιχώρα της γνωστά ως «ζούγκλα». Εκείνη τη στιγμή, το 76% των παικτών μας ζούσε σε συνθήκες υψηλού κινδύνου, υπερπλήρεις χώρους χωρίς κανονική πρόσβαση σε ηλεκτρικό ρεύμα ή νερό. Επιπλέον, το 38% των παικτών μας κοιμόταν σε σκηνές στη «ζούγκλα».

ΛΥΣΗ: Το Socrates παρείχε ένα ασφαλές μέρος για μάθηση, παιχνίδι και ανάπτυξη. Μέσα στο θεραπευτικό περιβάλλον του Gekko Kids, το γήπεδο ποδοσφαίρου Olimpico και το Gekko X, τα ασυνόδετα παιδιά – αιτούντες άσυλο μπόρεσαν να παρακολουθήσουν μαθήματα, να πλυθούν, να φάνε θρεπτικά τρόφιμα, να παίξουν ποδόσφαιρο και να αναπτύξουν προσωπικές δεξιότητες. Το Socrates έγινε ένας τόπος του ανήκειν, όπου η αυτοέκφραση μέσω του αθλητισμού μπορούσε να βοηθήσει τα παιδιά να ξεπεράσουν τραυματικές εμπειρίες ζωής, να θέσουν ρεαλιστικούς στόχους και να χτίσουν νέες φιλίες. Μέσω του αθλητισμού, συνεργαστήκαμε στενά με τους μαθητές για να τους βοηθήσουμε να οικοδομήσουν δεξιότητες όπως η επιμονή, ο αυτοέλεγχος, η περιέργεια και η αυτοπεποίθηση – καθοριστικές για την υγιή ανάπτυξη κάθε παιδιού. Χρησιμοποιώντας το ποδόσφαιρο για να ενισχύσουμε την προσωπική τους ικανότητα, ενθαρρύναμε τα παιδιά να εκφραστούν μέσα από το παιχνίδι και να συλλογιστούν πώς οι ενέργειές τους στο γήπεδο μπορούν να επηρεάσουν ή να έχουν επίδραση την πραγματική τους ζωή. Οι ασκήσεις ενθάρρυναν την ανάπτυξη δεξιοτήτων συμπεριφοράς υπό πίεση και, ταυτόχρονα, τεχνικές ποδοσφαιρικές δεξιότητες, επιτρέποντας στα ασυνόδετα παιδιά να αναπτυχθούν τόσο ως παίκτες όσο και ως άτομα.

Το Socrates χτίστηκε γύρω από τρεις πυλώνες: Διδασκαλία στο Γήπεδο, Διδασκαλία στην Τάξη και Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη. Αυτή η δομή οδήγησε σε ένα θετικό μείγμα παιχνιδιού ρόλων, προβληματισμού και ανάλυσης, καθώς και υποστηρικτική παροχή συμβουλών, τον σεβασμό και την κατανόηση των κανόνων. Εμπνευστήκαμε από το μοντέλο 4 γωνίες (Four Corners) της Ακαδημίας Ποδοσφαίρου (Football Academy – FA), από την Κοινωνικο-συναισθηματική Μάθηση και από τις πρακτικές BodyFlow. Η συνεργασία με τη La Liga, την Mediapro και την Athlead οδήγησε σε εξατομικευμένο, ποιοτικό προγραμματισμό παρέχοντας στα ασυνόδετα παιδιά μια αίσθηση αξίας. Συνολικά, το 50% των συμμετεχόντων στο Socrates ήταν στην πραγματικότητα, περιπτώσεις Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης, παιδιά που παρακολούθησαν τακτικά συνεδρίες Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης για να τους βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν την κατάθλιψη, τις αυτοκτονικές σκέψεις, το άγχος, τον αυτοτραυματισμό, την διαταραχή μετατραυματικού στρες και άλλα προβλήματα. Το πρόγραμμα Socrates έγινε ένα ισχυρό εφεδρικό εργαλείο για την ανάπτυξη και βασικός συντελεστής στην

ολιστική προσέγγιση της 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' στην κοινωνικο-συναισθηματική και σωματική ανάπτυξη για τα παιδιά και νέους που έχουν υποστεί τραύμα.

Όταν οι περιορισμοί του COVID μός ανάγκασαν να αναστείλουμε τον προγραμματισμό μας, προχωρήσαμε και σχεδιάσαμε συνεδρίες κλεισίματος. Αυτές οι συνεδρίες κλεισίματος πραγματοποιήθηκαν εντός του καταυλισμού της Μόριας όταν η άρση των περιορισμών επέτρεψε στην ομάδα μας να ταξιδέψει πίσω στη Λέσβο. Η εφαρμογή των συνεδριών κλεισίματος του Socrates εντός του καταυλισμού κατά τη διάρκεια του lockdown μας έδωσε την ευκαιρία να επανασυνδεθούμε με τους συμμετέχοντες μας και να υποστηρίξουμε την αντιμετώπιση της κατάστασης σε αυτή τη νέα πανδημική πραγματικότητα. Αν και δεν μπορούσαμε να παίξουμε ποδόσφαιρο κατά τη διάρκεια αυτών των συνεδριών, εστιάσαμε στο άθλημα με διαφορετικούς δημιουργικούς τρόπους. Επιπλέον, εκμεταλλευτήκαμε την ευκαιρία να εξηγήσουμε γιατί οι συνεδρίες έληξαν απότομα και να συζητήσουμε τις δυσκολίες που ένιωθαν όλοι κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Μαζί μπορούσαμε επίσης να πανηγυρίσουμε την επιτυχία του προγράμματος. Το να ακούμε τους μαθητές μας να σκέφτονται τι είχαν κερδίσει από την παρακολούθηση του Socrates το 2020 ήταν απίστευτα συγκινητικό και δυνατό. Το Socrates επιβεβαίωσε ξανά τη δέσμευσή μας για τον αθλητισμό και την άθληση ως ένα υγιές εργαλείο ανάπτυξης, το οποίο πραγματοποιείται με μια ολιστική σκοπιά, που οδηγεί στη σωματική και γνωστική ανάπτυξη για τα παιδιά πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο που αγωνίζονται να αντιμετωπίσουν το τραύμα και που μπορεί να μην μπορούν να συμμετέχουν, να διαχειριστούν ή να αποδώσουν καλά στο σχολείο και, κατά συνέπεια, να καταλήξουν να χάσουν την πίστη και την ελπίδα.

Νομική υποστήριξη

Θέμιδα

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Με πλεονάζουσα χωρητικότητα άνω του 560% τον Ιανουάριο του 2020, η τεράστια εισροή ανθρώπων που έφτασαν στις ακτές της Λέσβου είχε αναγκάσει την ομάδα μας να εξετάσει πώς να καλύψει καλύτερα τα τεράστια κενά υπηρεσιών και να διασφαλίσει ότι τα ασυνόδευτα παιδιά θα προστατεύονταν. Έχοντας εντοπίσει ένα σημαντικό μόνιμο κενό νομικής συνδρομής για τα ασυνόδευτα παιδιά ως μέρος της πρωτοβουλίας μας MIRE, αποφασίσαμε να εφαρμόσουμε το «Θέμιδα», ένα πρόγραμμα που επικεντρώνεται στη νομική συνδρομή για τα ασυνόδευτα παιδιά – αιτούντες άσυλο, ειδικά για εκείνα που πληρούσαν τα κριτήρια οικογενειακής επανένωσης και χαρακτηρίζονταν ως επείγουσες περιπτώσεις.

Στη συνέχεια, το περιβάλλον στη Λέσβο άλλαξε ριζικά τον Σεπτέμβριο του 2020, καθώς οι πυρκαγιές κατέκλυσαν τον προσφυγικό καταυλισμό της Μόριας, αφήνοντας περίπου 12.000 ανθρώπους άστεγους.

Αμέσως μετά την πυρκαγιά, όλα τα ασυνόδευτα παιδιά που κατοικούσαν μέχρι τότε στον καταυλισμό της Μόριας μεταφέρθηκαν σε κέντρα (hubs) έκτακτης ανάγκης στην ηπειρωτική χώρα. Εν τω μεταξύ, πολλά ασυνόδευτα παιδιά, που ήδη ζούσαν στην Αθήνα και τις γύρω περιοχές, βρέθηκαν να ζουν σε επισφαλείς συνθήκες, δεν μπορούσαν να δηλώσουν την παρουσία τους στην Ελλάδα και ως εκ τούτου, δεν μπορούσαν να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες προστασίας. Ο ακριβής αριθμός των παιδιών σε αυτήν την κατάσταση δεν ήταν γνωστός λόγω της «αόρατης», μη καταγεγραμμένης παρουσίας τους, αυξάνοντας την έκθεσή τους σε κρίσιμους συνεχείς κινδύνους χωρίς σχεδόν καμία δυνατότητα πρόσβασης σε νομική υποστήριξη. Σε αυτό το σημείο έπρεπε να σχεδιάσουμε ποια θα ήταν τα επόμενα βήματά μας για τη Θέμιδα.

ΛΥΣΗ: Ο κύριος στόχος της Θέμιδας ήταν πάντα να καλύψει το κενό στην υπάρχουσα νομική βοήθεια και εκπροσώπηση που παρέχεται επίσημα στα ασυνόδευτα παιδιά – αιτούντες άσυλο ενώ βρίσκονται εν κινήσει στην Ελλάδα. Η Θέμιδα, που ξεκίνησε τον Δεκέμβριο του 2019 ως πρόγραμμα από την 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' σε συνεργασία με την 'Διεθνή Υπεράσπιση Παιδιών' στην Ελλάδα (Defence for Children International Greece), είχε ως έδρα κυρίως τη Λέσβο, για τα ασυνόδευτα παιδιά που κατοικούσαν στον καταυλισμό της Μόριας. Οι επιτυχίες της πρώτης και της δεύτερης φάσης της Θέμιδας ήταν η παροχή βοήθειας σε **79** ασυνόδευτα παιδιά, με τα περισσότερα να λαμβάνουν νομική υποστήριξη για διαδικασίες οικογενειακής επανένωσης. Μέχρι τον Δεκέμβριο του 2020, **45** υποθέσεις οικογενειακής επανένωσης είχαν θετική έκβαση με άλλες **25** να συνεχίζουν να εκτελούνται. Οι υπόλοιπες υποθέσεις είχαν υποβάλει αίτηση για το ευρωπαϊκό πρόγραμμα μετεγκατάστασης ή για να λάβουν άσυλο στην Ελλάδα.

Μετά την πυρκαγιά και τη μετεγκατάσταση των περισσότερων ασυνόδευτων παιδιών από τη Λέσβο στην ενδοχώρα, αποφασίσαμε να επεκτείνουμε τις δράσεις μας στην Αθήνα. Από τον Νοέμβριο του 2020, παρείχαμε νομική βοήθεια σε άλλα **52** ευάλωτα παιδιά. Το πρόγραμμα που μετονομάστηκε σε «ΘΕΜΙΔΑ ΕΛΛΑΔΑΣ», συνεχίζει να λειτουργεί από κοινού από την 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' και την 'Διεθνή Υπεράσπιση Παιδιών' και εστιάζει κυρίως στην παροχή νομικής βοήθειας και κοινωνικής υποστήριξης σε ασυνόδευτα παιδιά για την εγγραφή και προετοιμασία για άσυλο ή την οικογενειακή επανένωση. Επιπλέον, το πρόγραμμα εστιάζει στην εύρεση καταφυγίου για άστεγα ασυνόδευτα παιδιά σε κρατικά καταλύματα και στην απελευθέρωση οποιουδήποτε ασυνόδευτου παιδιού υπό κράτηση. Το 2021, σχεδιάζουμε να επεκτείνουμε το πεδίο εργασιών του προγράμματος και να παρέχουμε ολιστική υποστήριξη στα ασυνόδευτα παιδιά στην Αθήνα μέσω βασικής βοήθειας, νομικής βοήθειας, ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, γενικής διαχείρισης υποθέσεων και ταχείας ανταπόκρισης σε καταστάσεις ακραίων ευπαθειών.

131

Νομικές υποθέσεις
οικογενειακής
επανένωσης

Περιβαλλοντική Συνείδηση

ECO Hub

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Όπως έχει ήδη αναφερθεί, τα τέλη του 2019 και όλο το 2020 ήταν από τις πιο σκοτεινές εποχές για τη Λέσβο. Οι ομάδες πεδίου ήταν πιεσμένες, οι υπηρεσίες ήταν σε οριακό σημείο και τόσο οι κάτοικοι όσο και οι ντόπιοι ήταν απελπισμένοι, γεμάτοι φόβο και θυμό. Σε καμία άλλη στιγμή δεν είχε χρειαστεί περισσότερο ένα καταφύγιο όπως το ECO Hub - ένας ανοιχτός χώρος στη φύση για να καλλιεργήσει φιλίες, να ενθαρρύνει την ένταξη, να προωθήσει την ανάπτυξη δεξιοτήτων, να προωθήσει την προστασία του περιβάλλοντος και να υποστηρίξει τη διαδραστική μάθηση. Ήταν ιδιαίτερα απαραίτητο για την ανθρώπινη ψυχική και σωματική ευημερία να υπάρχει ένα μέρος που θα μπορούσε να δώσει την ευκαιρία στους ανθρώπους να επανασυνδεθούν με τις θεραπευτικές ιδιότητες του καταπράσινου φυσικού κόσμου γύρω τους, επειδή, παρόλο που η κατασκήνωση της Μόριας και η «ζούγκλα» της περιβάλλονταν από χωράφια, λόφους και χώρους πρασίνου, το περιβάλλον ήταν ανθυγιεινό και χωρίς πηγές πόσιμου νερού, η φυτική ζωή είχε καταπατηθεί και ασφυκτιούσε από σκηνές και συνωστισμό, υπήρχε δυσωδία στον αέρα και δεν υπήρχαν ευκαιρίες για εξάσκηση δεξιοτήτων σε εξωτερικούς χώρους για αναψυχή. Εν ολίγοις, οι χώροι στους οποίους ζούσαν οι πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο στη Λέσβο δεν ήταν χώροι θετικής ή υγιούς ανάπτυξης και οι αυξημένες εντάσεις που έγιναν όλο και μεγαλύτερες μεταξύ των ντόπιων, των προσφύγων διαφορετικών κοινοτήτων, των αρχών και των εργαζομένων στις ανθρωπιστικές οργανώσεις απέτρεψαν τις εποικοδομητικές και παραγωγικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ αυτών των ομάδων.

ΛΥΣΗ: Στις αρχές του 2020, η ομάδα ECO Hub συνέχισε, παρά την ζοφερή πραγματικότητα τριγύρω, να παρέχει έναν θεραπευτικό χώρο πολλαπλών χρήσεων όπου τα άτομα, οι κοινότητες και το περιβάλλον θα μπορούσαν να αναγεννηθούν και να θεραπευτούν. Με τα διαρκώς μεταβαλλόμενα δημογραφικά στοιχεία της κοινότητας, εργαστήκαμε σκληρά για να διαλύσουμε τις εντάσεις που μερικές φορές ξέσπασαν μεταξύ των κοινοτήτων, των ηγετών ομάδων. Διαφορετικές πολιτιστικές ομάδες καλλιεργήσαν ασφαλείς χώρους ώστε τα άτομα να μοιραστούν τα συναισθήματά τους και να καταδικάσουν δραστηκά τις γλωσσικές διακρίσεις. Παρά το ασταθές, μερικές φορές βίαιο τοπικό κλίμα, οι επισκέπτες ήταν ακόμα ευπρόσδεκτοι να έρθουν στις εγκαταστάσεις για να συμμετάσχουν, τόσο με ουσιαστικά όσο και με καθοδηγούμενο τρόπο, στην οικοθεραπεία μέσω της αφής και της μυρωδιάς των φυτών, να μοιραστούν ιστορίες ή απλά να καθίσουν ήρεμα στη φύση. Τα μαθήματα συνεχίστηκαν στο Διεθνές Σχολείο Ειρήνης για να διασφαλιστεί ότι τα παιδιά θα συμμετείχαν ενεργά στην κριτική μάθηση σχετικά με τις βιοεπιπτώσεις και ενθαρρύνθηκαν να βλέπουν το περιβάλλον ως ισότιμο μέλος. Τα περιβαλλοντικά εργαστήρια του Gekko Kids ξεκίνησαν τον Φεβρουάριο του 2020 με μέση εβδομαδιαία συμμετοχή 40 παιδιών. Προγραμματίστηκαν επίσης 9 εργαστήρια ενηλίκων, με μέση παρακολούθηση 25 ατόμων ανά τάξη, όπου πραγματοποιήθηκε ομαδική μάθηση σε περιβαλλοντικά θέματα όπως η επικονίαση, η κοπή βοτάνων, η συγκομιδή ελιάς, η κηπουρική και το ζεστό κομπόστ. Έγιναν επίσης ειδικά εργαστήρια για κάθε φύλο στον χώρο της One Happy Family όπου βρισκόταν το κύριο παράρτημα του ECO Hub. Αυτά τα εργαστήρια προσέφεραν το έδαφος για τη θετική ενσωμάτωση μεταξύ διεθνών και τοπικών κοινοτήτων, καθώς η διδασκαλία και η καθοδήγηση παρέχονται από την τοπική πρωτοβουλία περμαουλτούρας «Σπόρος Αναγέννηση» (Sporos Regeneration) και διεθνείς εθελοντές.

Δυστυχώς, στα τέλη Φεβρουαρίου 2020, καθώς η έκνομη κατάσταση χειροτέρευε με συχνές επιθέσεις και ένοπλους, μασκοφόρους όχλους που έστηναν οδοφράγματα για να αποδώσουν δικαιοσύνη κατά των μεταναστευτικών ζητημάτων όπως έκριναν καταλληλότερα, το κέντρο One Happy Family αναγκάστηκε να κλείσει λόγω σοβαρών ανησυχιών περί ασφάλειας. Έτσι, οι δραστηριότητες του ECO Hub διακόπηκαν προσωρινά. Ωστόσο, εξαιτίας μιας εμμηρηστικής επίθεσης στο κέντρο One Happy Family τον Μάρτιο του 2020 ο χώρος έκλεισε εντελώς και η επακόλουθη πανδημία COVID-19 σήμαινε ότι το ECO Hub αναστάλη για την 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα'. Είμαστε ωστόσο στην ευχάριστη θέση να πούμε ότι κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου αναφοράς καταφέραμε να αντισταθμίσουμε το κόστος διατροφής του One Happy Family κατά 250 ευρώ μέσω των λαχανικών που καλλιεργήθηκαν. Επιπλέον, ακόμη και όταν τελείωσαν οι κανονικές

δραστηριότητες τον Μάρτιο, μια μικρή ομάδα του ECO Hub παρείχε φρέσκα λαχανικά σε **11** ευάλωτες οικογένειες στον καταυλισμό της Μόριας.

Τον Ιούλιο του 2020, παραδώσαμε επίσημα και με χαρά το ECO Hub στο Σπόρος Ινστιτούτο Αναγέννησης (Sporas Regeneration Institute), έναν τοπικό παράγοντα που επικεντρώνεται αποκλειστικά στην προστασία του περιβάλλοντος και στη βελτίωση των σχέσεων της κοινότητας. Το 2020, το πρόγραμμα ECO Hub κέρδισε το βραβείο του περιοδικού Περμακουλτούρα. Μετά από μια φρικτή χρονιά, είμαστε τόσο χαρούμενοι που βλέπουμε αυτό το περιβαλλοντικό έργο οικοδόμησης κοινότητας να συνεχίζει σε ασφαλή χέρια υπό την καθοδήγηση αυτής της αξιόπιστης ομάδας. Κοιτάζουμε πίσω με αγάπη στο ECO Hub και είμαστε περήφανοι για τα **181** κιλά φρέσκων προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων **11** διαφορετικών ποικιλιών βοτάνων και **27** ειδών λαχανικών, που καλλιεργήθηκαν από τις ντόπιες ομάδες κηπουρών κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Νιώθουμε επίσης ικανοποιημένοι από τους τρόπους με τους οποίους οι πρωτοβουλίες, όπως οι εθελοντικές δραστηριότητες περιβαλλοντικού καθαρισμού και οι εκδηλώσεις για την ημέρα του αγροκτήματος που φιλοξενούνται από τον Σπόρο και στις οποίες συμμετείχαν τόσο διεθνείς όσο και τοπικές κοινότητες, παρουσίασαν διαφορετικές ομάδες ανθρώπων που δημιουργούν αυθεντικούς δεσμούς για κοινούς κοινωνικούς στόχους σε ασφαλείς, φυσικούς χώρους που ανακουφίζουν από τους συνεχείς διχασμούς και τις εντάσεις.

40

Συμμετέχοντες - παιδιά
ανά εβδομάδα (μέσος
όρος)

Απόκριση σε έκτακτες ανάγκες

MIRE (Άσκηση Εντοπισμού, Ταυτοποίησης, Καταγραφής)

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Στα τέλη του 2019, με αυξανόμενους αριθμούς προσφύγων που έφταναν στη Λέσβο, οι συνθήκες στον καταυλισμό της Μόριας έγιναν πιο υπερπλήρεις, ανθυγιεινές και μη ασφαλείς. Ως αποτέλεσμα, τόσο η σωματική όσο και η ψυχική υγεία των κατοίκων στον καταυλισμό διακυβεύονταν όλο και περισσότερο. Κατά τη διάρκεια αυτής της εισροής, έγινε επίσης σαφές ότι, από τους 1156 ασυνόδευτους ανηλίκους που είχαν φτάσει στο νησί, σχεδόν οι μισοί θεωρήθηκαν αγνοούμενοι και, εκτός από την ανησυχία ότι μπορεί να κινδυνεύσουν άμεσα, αυτό σήμαινε ότι αυτά τα παιδιά στερήθηκαν τα βασικά τους δικαιώματα ως ασυνόδευτα παιδιά – αιτούντες άσυλο (UASC). Γνωρίζοντας ότι αυτά τα παιδιά βρίσκονταν σε επικίνδυνες καταστάσεις, χωρίς ιατρικές υπηρεσίες, νομική υποστήριξη και στέγη, πολλά χωρίς ρούχα κατάλληλα για την εποχή, εκτεθειμένα σε εμπορία ανθρώπων, κατάχρηση ναρκωτικών, βίαιες επιθέσεις, σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση, αναγνωρίσαμε ότι ήταν ζωτικής σημασίας να ξεκινήσει μια επιχείρηση έκτακτης ανάγκης για τον εντοπισμό, ταυτοποίηση και την καταγραφή και την αξιολόγηση αυτών των αγνοουμένων ανηλίκων.

ΛΥΣΗ: Τον Δεκέμβριο του 2019, ξεκινήσαμε να σχεδιάζουμε και να υλοποιούμε τη φάση Προσέγγιση (Outreach) της Άσκησης Εντοπισμού, Ταυτοποίησης, Καταγραφής» (έργο MIRE). Για να ξεκινήσει η επιχείρηση, η ομάδα μας, υποστηριζόμενη από εθελοντές από δύο άλλες ΜΚΟ, έψαξε σκινηή προς σκινηή και δομή προς δομή για να εντοπίσει, να ταυτοποιήσει και να αξιολογήσει τις άμεσες ανάγκες αυτών των ξεχασμένων παιδιών. Τα αρχικά ευρήματα αποκάλυψαν ότι πάνω από **400** ασυνόδευτα παιδιά – αιτούντες άσυλο ήταν άστεγα – κοιμόντουσαν στα ελαιόδεντρα δίπλα στον καταυλισμό της Μόριας με περιορισμένη ή καθόλου πρόσβαση σε ηλεκτρισμό, φαγητό, νερό και άλλες βασικές υπηρεσίες και υποστήριξη, ζώντας σε περιβάλλον υψηλού κινδύνου. Χιτίζοντας ισχυρές συνεργασίες με τοπικούς φορείς, βρήκαμε νέους τομείς προσέγγισης για τον εντοπισμό ασυνόδευτων παιδιών, συμπεριλαμβανομένων διαφόρων υπηρεσιών που παρέχονται από ΜΚΟ τόσο εντός του καταυλισμού της Μόριας όπου τα ασυνόδευτα παιδιά μπορεί να λαμβάνουν υπηρεσίες, όσο και σε σημεία εκτός του καταυλισμού, π.χ. κοινόχρηστους χώρους, εκπαιδευτικά κέντρα, ομάδες και άλλες ανεπίσημες κατοικίες που υποστηρίζονται από ΜΚΟ και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, διανεμάμε επίσης πάνω από **201** πακέτα έκτακτης ανάγκης μη διατροφικών ειδών, όπως εποχιακό ρουχισμό, σακίδια πλάτης, κουβέρτες και κιτ υγιεινής.

Στην πρώτη φάση Outreach του 2020, από τον Ιανουάριο έως τον Μάρτιο, χαρτογραφήσαμε, εντοπίσαμε, καταγράψαμε και αξιολογήσαμε **678** ασυνόδευτους ανηλίκους. Σε στενή συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Γραφείο Υποστήριξης Ασύλου (EASO), την Υπαιτη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR), τη ΜΕΤΑδραση και το Γραφείο Ανηλίκων του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης (RIC), μπορέσαμε να διασφαλίσουμε ότι αυτοί οι ανήλικοι που καταγράφονταν ξανά θα τοποθετούνταν σε ένα σύστημα που θα διευκόλυνε την πρόσβασή τους σε ζωτικές υπηρεσίες, όπως καταφύγιο και επείγουσα νομική υποστήριξη. Τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος Outreach, καθώς και κάθε εξατομικευμένη περαιτέρω αξιολόγηση, ήταν ζωτικής σημασίας για τον εντοπισμό περισσότερων από **150** ασυνόδευτων παιδιών επιλέξιμων για το νέο πρόγραμμα μετεγκατάστασης (σε 11 ευρωπαϊκές χώρες), που εφαρμόστηκε από το EASO και την UNHCR, στο οποίο η εμπλοκή της 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' ζητήθηκε απευθείας από το Γραφείο Ανηλίκων.

Τελικά, η δράση που έλαβε η ομάδα μας, σε θετική συνεργασία με άλλους παράγοντες σε διαφορετικά επίπεδα, είχε ως αποτέλεσμα την αναγνώριση και την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών των παιδιών καθώς και την ευκαιρία να χτίσουν μια ζωή στην Ευρώπη μακριά από τον προσφυγικό καταυλισμό που είναι ακατάλληλος για παιδιά.

719

Καταγεγραμμένοι
ασυνόδευτοι
ανήλικοι

201

Πακέτα έκτακτης
ανάγκης

Πυρκαγιά στη Μόρια

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Το βράδυ της 9ης Σεπτεμβρίου 2020, εν μέσω ενός μεγάλου πανικού γύρω από τον αυξανόμενο αριθμό θετικών κρουσμάτων COVID στη Μόρια, ξέσπασε μεγάλη πυρκαγιά, καταστρέφοντας τον καταυλισμό. Μέσα σε μια νύχτα, περίπου 12.000 άνθρωποι έμειναν άστεγοι, πολλοί από τους οποίους ήταν γυναίκες και παιδιά. Κατά τη διάρκεια της φωτιάς, οι περισσότεροι κάτοικοι του καταυλισμού διέφυγαν από τη Μόρια και κατέφυγαν στους ελαιώνες ή στους δρόμους των κοντινών χωριών. Αυτή η συγκυρία έφερε ένα καταστροφικό σενάριο υψηλού κινδύνου, ωστόσο ήταν μια κατάσταση για την οποία είχαμε προετοιμαστεί. Καθώς ο καταυλισμός καταστράφηκε και δεν υπήρχε καταφύγιο, η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' έδρασε αμέσως για να εντοπίσει και να ταυτοποιήσει περισσότερα από **350** αγνοούμενα ασυνόδευτα παιδιά που είχαν διαφύγει για να σώσουν τη ζωή τους όταν ξέσπασε η φωτιά καθώς υπήρχε σοβαρή ανάγκη να διασφαλιστεί η υγεία και η προσωπική ασφάλεια τους.

ΛΥΣΗ: Μετά την πυρκαγιά, οι αρχικές μας προτεραιότητες επικεντρώθηκαν στον εντοπισμό, την αναγνώριση και τη μεταφορά των ασυνόδευτων παιδιών σε μια καθορισμένη ασφαλή περιοχή. Μέσα στις πρώτες 24 ώρες, η ομάδα πρώτης απόκρισης της 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' και το ανώτερο προσωπικό προστασίας εργάστηκαν ακούραστα για να εντοπίσουν πάνω από **300** ασυνόδευτους ανηλίκους και **5** υποτιθέμενους ανηλίκους. Σε στενό συντονισμό με το Γραφείο Ανηλίκων του RIC και την UNHCR, που κανόνισαν λεωφορεία για την εκκένωση και τη μεταφορά αυτών των ασυνόδευτων ανηλίκων σε κοντινή εγκατάσταση (εγκεκριμένη από την Ειδική Γραμματέα Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων Ειρήνη Αγαπιδάκη), βοηθήσαμε κατά τη μεταφορά **315** ασυνόδευτων ανηλίκων στο TAPUAT, όπου η UNICEF προσέφερε καταφύγιο έκτακτης ανάγκης. Από εκείνο το βράδυ, δημιουργήσαμε συστήματα ολονύκτιας παρακολούθησης και αναπτύξαμε ομάδες προσέγγισης σε όσους παρέμειναν στη Μόρια για να αναζητήσουν τα αγνοούμενα ασυνόδευτα παιδιά και να αξιολογήσουν τις απώλειες. Μεταξύ 10 και 20 Σεπτεμβρίου, το 24/7 Helpdesk μας έλαβε **85** αιτήματα από εθελοντές και εργαζόμενους σε ΜΚΟ που χρειάζονταν υποστήριξη με την ταυτοποίηση και την ασφαλή μεταφορά ασυνόδευτων ανηλίκων.

Σε συμφωνία με τη UNICEF και το Γραφείο Ανηλίκων του RIC, δημιουργήσαμε μια κλινική διαλογής και ένα φαρμακείο εντός του TAPUAT που στελεχώθηκε από εθελοντές γιατρούς της CMΙ και προσωπικό της 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα'. Μαζί, μπορέσαμε να παρέχουμε επιτόπου φροντίδα σε όλα τα τραυματισμένα παιδιά. Επιπλέον, προσφέραμε ιατρικές προμήθειες και 2000 μάσκες μίας χρήσης. Σε συνεργασία με την Υποστήριξη του ΕΟΔΥ, την Κλινική Ανηλίκων, την Ηλιαχτίδα και τη UNICEF, προμηθευτήκαμε και παρείχαμε τεστ COVID-19 για πάνω από 300 ασυνόδευτα παιδιά και καταφέραμε τον έλεγχο του πλήθους και την ανταλλαγή πληροφοριών στην πληγείσα κοινότητα. Η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' φρόντισε επίσης για εξοπλισμό ατομικής προστασίας και ιατρικές προμήθειες για το TAPUAT και άλλους χώρους εκκένωσης τις επόμενες ημέρες και εβδομάδες.

Έχοντας συνεργαστεί στενά με τους Γιατρούς Χωρίς Σύνορα στην προετοιμασία και την εφαρμογή του προγράμματος Κεντρικό Φαρμακείο Διαλογής (Central Triage Pharmacy) και του Πρωτοκόλλου Επείγουσας Απόκρισης COVID-19 για τον καταυλισμό της Μόριας, το μη ιατρικό προσωπικό της 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' ορίστηκε να υποστηρίζει και να εξοπλίζει την κλινική έκτακτης ανάγκης του TAPUAT με ιατρικά εφόδια. Συνολικά, και μέσα σε λίγες μόνο ώρες, προσφέραμε 494 φάρμακα, 2582 είδη υγιεινής, 585 ιατρικά είδη και 142 κουβέρτες στην προσωρινή κλινική του TAPUAT.

300+

Ασυνόδευτοι
ανήλικοι που
εντοπίστηκαν

3000+

Φαρμακευτικός και
ιατρικός εξοπλισμός
εκτάκτου ανάγκης

Προμήθειες για τη ζωή

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Τον Μάρτιο του 2021, η ελληνική κυβέρνηση ανακοίνωσε το πρώτο εθνικό lockdown και τη μετάβαση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση τόσο για τα γυμνάσια όσο και για τα λύκεια. Ο αντίκτυπος της πανδημίας επηρέασε όλα τα προγράμματα της 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' και στη συνέχεια προανήγγαλε μια αλλαγή στην οργανωτική μας εστίαση. Εν τω μεταξύ, οι συνέπειες του πρώτου lockdown, καθώς και αυτών που ακολούθησαν, έγιναν αισθητές σχεδόν αμέσως, αφήνοντας ένα σοβαρό κενό στις δραστηριότητες υγείας και εκπαίδευσης, καθώς και στις δωρεές από τις οποίες εξαρτώνται τέτοια προγράμματα. Επιπλέον, οι περιορισμοί μετακίνησης είχαν καταστροφικό αντίκτυπο στην τοπική οικονομία. Οι ανησυχητικές συζητήσεις με τις τοπικές αρχές αποκάλυψαν σοβαρά κενά στην ιατρική υποδομή, το προσωπικό και τον εξοπλισμό. Με όλα τα άλλα προγράμματα να έχουν ανασταλεί και λίγη τεχνογνωσία σε κρίσεις δημόσιας υγείας, επανατοποθετήσαμε την ομάδα μας (α) για να διευκολύνουμε και να επιτρέψουμε την πρόσβαση στην ηλεκτρονική εκπαίδευση για παιδιά σχολικής ηλικίας στη Λέσβο και (β) για να ανακατευθύνουμε χορηγίες και πόρους για την προστασία των κοινοτήτων του νησιού και τη διαχείριση της έξαρσης του COVID-19 τοπικά. Σύντομα έγινε φανερό ότι η μετάβαση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν σχεδόν αδύνατη για τα κρατικά σχολεία χωρίς την τεχνική εξειδίκευση και τους πόρους για την προσαρμογή σε αυτή τη νέα πραγματικότητα της διαδικτυακής μάθησης. Οι 22 μαθητές του Καρά Τεπέ που ήταν εγγεγραμμένοι στη δημόσια εκπαίδευση δεν είχαν τρόπο πρόσβασης στη διαδικτυακή διδασκαλία, ενώ οι Έλληνες γονείς σε όλη τη Λέσβο αγωνίζονταν να εξασφαλίσουν πρόσβαση σε ακριβό εξοπλισμό πληροφορικής και σταθερό διαδίκτυο για να παρακολουθήσουν τα παιδιά τους μαθήματα εξ αποστάσεως. Τεράστιες οικονομικές πιέσεις ασκήθηκαν στην τοπική νησιωτική κοινότητα, η οποία είχε ήδη αγωνιστεί να αντεπεξέλθει οικονομικά κάτω από περιορισμούς που είχαν αναγκάσει τους κατοίκους να σταματήσουν να εργάζονται. Ο αρνητικός οικονομικός αντίκτυπος έβλαψε τα περιθώρια κέρδους των τοπικών καταστημάτων, όπως τις μικρότερες επιχειρήσεις, τα οποία υπολειπόμενα ακολουθώντας τα μέτρα και είχαν πολύ λιγότερους πελάτες με ελάχιστο διαθέσιμο εισόδημα λόγω της μεγάλης απώλειας θέσεων εργασίας. Σε αυτές τις δύσκολες στιγμές για το νησί, εργαζόμενα σταμάτησαν για να υποστηρίξουμε τις ηρωικές προσπάθειες των επαγγελματιών της υγείας τόσο από τις ΜΚΟ όσο και από τον τομέα της δημόσιας υγείας. Εμείς, ως 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα', δεσμευθήκαμε να βοηθήσουμε τους πιο ευάλωτους, τους ηλικιωμένους, τα μονογονεϊκά νοικοκυριά και τα παιδιά και τις οικογένειες που ζητούν άσυλο, καθώς και άλλες περιθωριοποιημένες ομάδες για να επιβιώσουν από την πανδημία.

ΛΥΣΗ: Για να πραγματοποιήσουμε την αποστολή μας να συνεισφέρουμε στον αγώνα κατά του COVID-19 και να διαχειριστούμε τις καταστροφικές συνέπειες της πανδημίας σε τοπικά νοικοκυριά, νοσοκομεία, καταφύγια και καταυλισμούς στο νησί, η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' υποστήριξε συνολικά **55** φορείς. Εστίασαμε κυρίως στην εξασφάλιση πόρων για να εγγυηθούμε την πρόσβαση στην ηλεκτρονική εκπαίδευση παρέχοντας υλικό για μαθητές, ίντερνετ και εξοπλισμό πληροφορικής. Διανέμοντας κιτ εξοπλισμού ατομικής προστασίας σε εκατοντάδες δασκάλους και μαθητές στη Λέσβο, προωθήσαμε ένα υπεύθυνο περιβάλλον για τον COVID-19 για πολλά σχολεία στη Λέσβο, ιδιαίτερα για τις παραμελημένες κοινότητες εκτός Μυτιλήνης.

Με την υποστήριξή μας, οι κοινόχρηστοι χώροι επιπλώθηκαν ώστε να πληρούν τους κανονισμούς COVID-19. Επεκτείνοντας την εντολή μας για την κάλυψη της ιατρικής βοήθειας, η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' ανέλαβε μια νέα ειδικότητα, για την οποία η ανάπτυξη εξειδίκευσης και τεχνογνωσίας ήταν απαραίτητη για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα νομικά και ανθρωπιστικά πρότυπα. Το 2020, προμηθευθήκαμε χιλιάδες ιατρικές προμήθειες, φάρμακα, εξοπλισμό ατομικής προστασίας και rapid test COVID-19 για να υποστηρίξουμε τους άμεσα αποκρινόμενους και το ιατρικό προσωπικό που εργάζεται στη Μόρια, συμπεριλαμβανομένου του Κέντρου Διαλογής της Μόριας, καθώς και **7** δημόσιων κέντρων υγείας στο νησί. Για άτομα που χρειάζονται τροφή και διατροφική υποστήριξη, χρηματοδοτήσαμε τοπικές επιχειρήσεις για να μπορέσουν να διανεμηθούν κουπόνια και είδη παντοπωλείου σε οικογένειες που έχουν ανάγκη. Συνολικά, καθ' όλη τη διάρκεια του 2020, επενδύσαμε περισσότερα από **125.000** € για να υποστηρίξουμε μια σειρά από επείγουσες αποκρίσεις στον COVID, συμπεριλαμβανομένων ιατρικών και εκπαιδευτικών παρεμβάσεων, που κάλυπταν τόσο την τοπική όσο και την προσφυγική κοινότητα.

55

Φορείς
υποστηρίχθηκαν

2200

Ηλεκτρονικός
εξοπλισμός, έπιπλα
και σχολικά είδη

Ψυχολογική Υποστήριξη

Συνεδρίες Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Τον Μάρτιο του 2020, η ομάδα της 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' χρειάστηκε να εκκενώσει τη Λέσβο λόγω ανησυχιών για την ασφάλεια που προέκυψαν από την αυξανόμενη επιθετικότητα από ντόπιους νησιώτες προς διεθνείς εθελοντές και προσωπικό ΜΚΟ που συχνά οδηγούσε σε σωματική βία. Προκλήθηκαν τοπικές αναταραχές μετά την ανακοίνωση της κυβέρνησης για την κατασκευή καταυλισμού στο νησί της Λέσβου όπου πλήθη ταλαιπωρημένων νησιωτών παρέλασαν στους δρόμους του νησιού, αποκλείοντας την οδική πρόσβαση από και προς τη Μόρια και επιτέθηκαν σε ενοικιαζόμενα αυτοκίνητα και οχήματα με ξένες πινακίδες. Μετά από μια σειρά σοβαρών επιθέσεων σε πρόσφυγες, προσωπικό ΜΚΟ και εθελοντές, πολλοί παράγοντες απομάκρυναν το προσωπικό που απασχολούνταν στο πεδίο και δεν ήταν απαραίτητο ώστε να καταστεί δυνατή η εκτόνωση της πολιτικής αναταραχής. Δυστυχώς, καθώς η παγκόσμια πανδημία έληγε τότε την Ευρώπη, όσοι μεταφέρθηκαν προσωρινά στην Αθήνα, συμπεριλαμβανομένης της ομάδας Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης της 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα', δεν μπόρεσαν να επιστρέψουν στη Λέσβο λόγω περιορισμών μετακίνησης COVID-19.

Σαν να μην έφτανε αυτό, ενώ δεν μπορούσαμε πλέον να παρέχουμε συνεδρίες Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης αυτοπροσώπως, η διοίκηση του καταυλισμού της Μόριας ανακοίνωσε τον περιορισμό της κοινότητας των αιτούντων άσυλο εντός των εδαφικών συνόρων του καταυλισμού και των γύρω ελαιώνων. Αυτό είχε αρνητικό ψυχολογικό αντίκτυπο σε όλα τα παιδιά για τα οποία η πρόσβαση στην εκπαίδευση και σε άλλες υπηρεσίες εκτός του καταυλισμού αφαιρέθηκε απότομα. Μέσα σε αυτή την απόγνωση, είδαμε μια δραματική αύξηση των απόπειρων αυτοκτονίας, των κρίσεων πανικού, των προβλημάτων συμπεριφοράς, της διέγερσης επιθετικότητας, των σεξουαλικών ζητημάτων και της κατάχρησης ουσιών κατά τη διάρκεια του 2020.

ΛΥΣΗ: Μετά την αναστολή του Gekko Kids και τον επ' αόριστο περιορισμό των ασυνόδευτων παιδιών πίσω από τους φράχτες της Μόριας, η πρόσβαση στην Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη έγινε όλο και πιο επείγουσα. Ενώ βρισκόταν εγκλωβισμένη στην Αθήνα, η ομάδα Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης μπόρεσε να παρέχει διαδικτυακές συνεδρίες και εξ αποστάσεως ψυχοκοινωνική υποστήριξη σε ασυνόδευτους ανήλικους που ζούσαν στην πτέρυγα Α με την πολύτιμη υποστήριξη του προσωπικού του Γραφείου Υποδοχής και Ταυτοποίησης σε αυτήν την περιοχή. Μεταξύ Απριλίου και Μαΐου, η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' παρέδωσε **16** επείγουσες συνεδρίες Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης εξ αποστάσεως, με στόχο να βοηθήσει αυτά τα παιδιά να βρουν στρατηγικές για να αντιμετωπίσουν την κατάστασή τους λαμβάνοντας υπόψη την παγκόσμια πανδημία.

Καθώς αίρονταν οι περιορισμοί, μπόρεσαμε να παρέχουμε και πάλι δια ζώσης υποστήριξη στον καταυλισμό της Μόριας. Μεταξύ Ιουνίου και Σεπτεμβρίου, η ομάδα μας Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης, με επικεφαλής τον Διευθύντρια Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης της 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα', παρέδωσε **23** ώρες μεμονωμένων συνεδριών και **16** ώρες υποστήριξης εβδομαδιαίως (περίπου **60-70** ώρες δραστηριοτήτων Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης μηνιαίως). Το πρόγραμμά μας στη Μόρια αποτελούνταν από τέσσερις βασικούς τομείς παρεμβάσεων: Ατομικές συνεδρίες Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης, Διαχείριση Περιπτώσεων, Υποστήριξη Προσωπικού στη Διαχείριση Ψυχικής Υγείας των Παιδιών και Πρόγραμμα δραστηριοτήτων Ψυχοεκπαίδευσης.

Καθώς τα περιστατικά διασπαστικής, βίαιης και δυσπροσαρμοστικής συμπεριφοράς, συμπεριλαμβανομένου του αυτοτραυματισμού, αυξάνονταν δραματικά, ήταν απαραίτητο τα ασυνόδευτα παιδιά να διαθέτουν έναν ασφαλή χώρο για να βρουν τρόπους διαχείρισης που θα τους επέτρεπαν να μάθουν και να αναπτυχθούν. Πραγματοποιήθηκαν μεμονωμένες συνεδρίες για την ανακούφιση του άγχους και άλλων ζητημάτων, αλλά και ως ευκαιρία να προσφερθούν τρόποι διαχείρισης που θα οδηγούσαν μακριά από δυσπροσαρμοστικές συμπεριφορές. Οι περιπτώσεις παραπέμφθηκαν ή εντοπίστηκαν από την ομάδα μας στο πλαίσιο της νομικής παρέμβασής μας του προγράμματος Θέμιδα και από το προσωπικό του Γραφείου Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, υποστηρίξαμε **60** ευάλωτα παιδιά, το **75%** των οποίων ζούσε στην

πτέρυγα Α, ενώ το άλλο 25% ζούσε στους ελαιώνες της Μόριας, γνωστοί και ως ζούγκλα. Σε τρεις περιπτώσεις υποστηρίξαμε πολύ ευάλωτες οικογένειες.

Τέλος, ο προγραμματικός στόχος της Ψυχοεκπαίδευσης ήταν να επαναφέρει τη δομή στις ζωές των ασυνόδευτων παιδιών, προωθώντας τον συναισθηματικό έλεγχο και τις κοινωνικές δεξιότητες. Οι δραστηριότητες περιελάμβαναν κοινωνικο-συναισθηματική μάθηση, κοινωνικο-εκπαιδευτικές συναθροίσεις, ψυχοκινητική θεραπεία και τέχνες.

16

Συνεδρίες επείγουσας
Ψυχοκοινωνικής
υποστήριξης

23

Ατομικές συνεδρίες

Υγεία και ευεξία

Ψώρα

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Επανειλημμένες επιδημίες ψώρας ταλαιπώρησαν τον καταυλισμό της Μόριας και τα περίχωρά του για χρόνια. Αυτός ο υγρός, βρώμικος, υπερπλήρης καταυλισμός ήταν ένα γόνιμο έδαφος αναπαραγωγής αυτής της παρασιτικής μόλυνσης που ευδοκίμει σε ανθυγιεινούς χώρους. Όταν αφαιρεθεί χωρίς θεραπεία για μεγάλες περιόδους, αυτή η δερματική ασθένεια προκαλεί έντονο κνησμό και εξάνθημα, δερματικές πληγές και χρόνια δερματολογικά προβλήματα. Σε ακραίες περιπτώσεις, μπορεί να οδηγήσει σε σηψαιμία, καρδιακή νόσο και νεφρική ανεπάρκεια (χρόνια νεφρική νόσο). Στη Μόρια, πολλοί από τους ανήλικους με τους οποίους συνεργαζόμασταν παραπονιούνταν τακτικά ότι είχαν ψώρα. Αυτά τα παράπονα συνεχίζονταν για μισό χρόνο και καμία θεραπεία για την ψώρα δεν ήταν επιτυχής.

Στην πραγματικότητα, με την πάροδο των ετών, υπήρξαν αρκετές προσπάθειες από πολλούς διαφορετικούς παράγοντες για τη θεραπεία ανηλίκων που ζούσαν στη Μόρια και είχαν μολυνθεί, αλλά πάντα υπήρχαν νέα κρούσματα που προκαλούνταν από την περιορισμένη πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη και εγκαταστάσεις πλυσίματος. Αυτά τα κρούσματα επιδεινώθηκαν περαιτέρω από τις ανθυγιεινές και νοσηρές συνθήκες διαβίωσης στην Ασφαλή Ζώνη και στις πτέρυγες Α & Β, που αποτελούσαν την καθορισμένη στέγαση στη Μόρια για περισσότερα από 400 ασυνόδευτα παιδιά.

ΛΥΣΗ: Το Health Point Foundation (HPF), ένας νέος ιατρικός/οδοντιατρικός οργανισμός που εργαζόταν στη Μόρια από το 2015, πίεσε για μια ισχυρή, ενιαία λύση στην ψώρα και σχεδιάστηκε μια άσκηση μεγάλης κλίμακας που συντονίστηκε από την 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' με την ονομασία «Μαζί για την Υγεία». Ο στόχος ήταν να αντιμετωπιστούν οι υπάρχουσες λοιμώξεις σε παιδιά που διέμεναν εκεί και να ληφθούν διορθωτικά μέτρα για να αποτραπεί η περαιτέρω μετάδοση της ψώρας μεταξύ των υπαρχόντων και των νέων ενοίκων σε κάθε isobox-κοντέινερ. Χρειάστηκαν εκτεταμένοι πόροι, ικανότητα και προσπάθεια για την εφαρμογή του «Μαζί για την Υγεία». Η επιτυχία του εξαρτιόταν από την υποστήριξη πολλών παραγόντων, τις διαθέσιμες οικονομικές συνδρομές και τη συνεργασία της διοίκησης του Γραφείου Υποδοχής και Ταυτοποίησης (RIC). Κατά τη διάρκεια αυτής της επιχείρησης, σε συνεργασία με την Attika Human Support,

συγκεντρώθηκαν πάνω από **1297** πακέτα με καθαρά ρούχα και κλινοσκεπάσματα και διανεμήθηκαν σε **340** μολυσμένα παιδιά κατά τη διάρκεια των δύο βδομάδων θεραπείας. Οι υπάλληλοι του RIC, η Eurorelief και οι εθελοντές της Help International υποστήριξαν τη διανομή πακέτων ρουχισμού, ενώ η HPF παρέιχε εβδομαδιαίες συνεδρίες υγιεινής σε όλους τους ανήλικους ασθενείς σχετικά με τον τρόπο αποφυγής, διάγνωσης και θεραπείας της ψώρας.

Κάθε παρέμβαση κατά της ψώρας απαιτούσε την εφαρμογή λουσίων Benzyl για τέσσερις ημέρες και δέκα ημέρες μετά έπρεπε να ακολουθηθεί θεραπεία δύο ημερών. Καθώς όλα τα ρούχα και τα κλινοσκεπάσματα ενός μολυσμένου παιδιού έπρεπε να πλυθούν σε υψηλή θερμοκρασία, συνεργαστήκαμε με τους τοπικούς μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς Dirty Girls of Lesbos και The Lava Project, καθώς και με μια τοπική υπηρεσία πλυντηρίου. Επίπ από τους καθηγητές, εθελοντές και άλλο προσωπικό της 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' τοποθετήθηκαν στη Μόρια για να διασφαλίσουν την αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος. Η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' προσέλαβε επίσης μια τοπική εταιρεία ελέγχου παρασίτων, η οποία διασφάλισε την απολύμανση όλων των δωμάτων στις πτέρυγες Α και Β, καθώς και όλων των διοικητικών χώρων και των χώρων εξυπηρέτησης, π.χ. των κοντέινερ του σχολείου και της κουζίνας. Εφαρμόστηκε ένα νέο πρωτόκολλο για την εισαγωγή νέων ενοίκων στους χώρους ύπνου και στα δύο Τμήματα για τη διαχείριση της μόλυνσης. Τα παιδιά που μεταφέρθηκαν από τους ελαιώνες έπρεπε να εξεταστούν από γιατρό και να θεραπευτούν ξεχωριστά πριν εισέλθουν στον κοιτώνα τους. Η HPF διενεργούσε τακτικά ελέγχους ψώρας στα τμήματα μέχρι τον Σεπτέμβριο και καταγράφηκαν 0 νέα περιστατικά λοιμώξεων στον πληθυσμό που εξυπηρετήθηκε από το «Μαζί για την Υγεία».

340

Ασυνόδευτοι ανήλικοι
θεραπεύτηκαν

1297

Πακέτα με καθαρά
ρούχα

Κεντρικό Φαρμακείο Διαλογής (Central Triage Pharmacy)

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Κατά τη διάρκεια πολλών ετών, η ιατρική υποστήριξη στον καταυλισμό της Μόριας γινόταν ολσένα και πιο αποκεντρωμένη. Αντί για έναν κεντρικό θεσμοθετημένο πόροχο υγειονομικής περίθαλψης, πολλοί πόροχοι ήταν υπεύθυνοι για διαφορετικά ιατρικά θέματα σε διαφορετικές χρονικές στιγμές. Με πολλαπλούς παρόχους, δεν υπήρχε πάντα σαφής συντονισμός των ιατρικών ευθυνών και, πολύ συχνά, η έλλειψη ιατρικού προσωπικού και άλλων πόρων, σε συνδυασμό με την υπερβολική ζήτηση, άσκησαν υψηλή πίεση στους ιατρικούς παράγοντες στη Μόρια και στα περίχωρά της. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2020, υπήρχε επίσης ένας διαρκώς παρών φόβος για μια επιδημία COVID-19 στη Μόρια, η οποία, λαμβάνοντας υπόψη τις υπερπλήρεις, ανθυγιεινές συνθήκες διαβίωσης, την έλλειψη μέσων ατομικής προστασίας και ιατρικής πρόσβασης και την αδυναμία τήρησης κοινωνικών αποστάσεων, ήταν βέβαιο ότι θα οδηγούσε σε καταστροφή. Η πανδημία τόνισε πόσο σημαντική είναι η πρόσβαση στη δημόσια υγεία από όλους για την προστασία όλων. Ήταν επίσης σαφές ότι πρέπει να υπάρχει ένας ιατρικός χώρος όπου τα άτομα με πυρετό θα μπορούσαν να υποβληθούν σε προληπτικό έλεγχο COVID-19 και σε καραντίνα, εάν χρειαστεί, αντί απλώς να επιστρέψουν στον γεμάτο καταυλισμό και να διακινδυνεύσουν τη διάδοση της ενδημικής λοίμωξης. Όταν αυτό πραγματοποιήθηκε με τη δημιουργία μιας κλινικής και φαρμακείου διαλογής, που συντονιζόταν κυρίως από τον ΕΟΔΥ, η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' δεσμεύτηκε να κάνει ό,τι ήταν δυνατό για να υποστηρίξει αυτήν την ζωτικής σημασίας παρέμβαση για τη δημόσια υγεία.

ΛΥΣΗ: Ο ΕΟΔΥ, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα, η CMI και η UNHCR σχεδίασαν το πρόγραμμα 'Κλινική κεντρικής διαλογής' (Central Triage Clinic) για τη διαχείριση της επιδημίας COVID-19 στον καταυλισμό της Μόριας, ενώ

ταυτόχρονα, συγκέντρωσαν την παροχή ιατρικής βοήθειας σε χιλιάδες απούντες άσυλο υπό τον ΕΟΔΥ, αναθέτοντας αποτελεσματικά πόρους και ευθύνες μεταξύ των ιατρικών παραγόντων. Αυτό το φιλόδοξο πρόγραμμα έφερε, για πρώτη φορά στην ιστορία του καταυλισμού της Μόριας, όλη την ιατρική βοήθεια υπό μία σκέπη και επέτρεψε να γίνουν πιο αποτελεσματικές οι δαπάνες και πιο επαρκής η ανταπόκριση στις ιατρικές ανάγκες της κοινότητας. Επτά οργανισμοί συνεργάστηκαν για να το πετύχουν αυτό και 150–200 ασθενείς επισκέπτονταν καθημερινά την κλινική κεντρικής διαλογής. Η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' ανέλαβε τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του Φαρμακείου κεντρικής διαλογής (Central Triage Pharmacy), το οποίο παρείχε 8.218 ιατρικά είδη, 102.999 προμήθειες εξοπλισμού ατομικής προστασίας για το ιατρικό προσωπικό, μη ιατρικό προσωπικό και τους εθελοντές και 18.222 φάρμακα. Εκτός από την παροχή ιατρικής βοήθειας, χρηματοδοτήσαμε σχεδόν αποκλειστικά τις παραπάνω ανάγκες καθώς και εφαρμόσαμε συστηρά τοπικά πρωτόκολλα προμηθειών για την αποφυγή καθυστερήσεων στα ιατρικά αποθέματα. Εξασφαλίσαμε επίσης την έγκαιρη παράδοση και εκπληρώσαμε όλες τις διοικητικές υποχρεώσεις και τις υποχρεώσεις αναφοράς σχετικά με τον αντίκτυπο και το κόστος του έργου, διασφαλίζοντας παράλληλα πλήρη διαφάνεια με άλλους εμπλεκόμενους φορείς.

Ενώ το Central Triage Pharmacy λάμβανε προμήθειες σε εβδομαδιαία βάση, η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' δεσμεύτηκε να καλύψει τυχόν επείγουσες, μερικές φορές απροσδόκητες, ανάγκες που προέκυπταν. Το επιτόπιο φαρμακείο ήταν πάντα καλά εφοδιασμένο από το προσωπικό της 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' με τις απαραίτητες ποσότητες για τη διενέργεια εξετάσεων και την εκτέλεση των συνταγών φαρμάκων των ασθενών. Παράλληλα, αναπτύχθηκε ένα δίκτυο διαφορετικών τοπικών επιχειρήσεων και φαρμακείων για τη διασφάλιση της υποστήριξης της τοπικής οικονομίας και την εκπλήρωση των απαιτήσεων του ΕΟΔΥ σχετικά με την ελληνική φαρμακευτική αγωγή.

Συνολικά, 95.000 € δωρίστηκαν στο CTP από την 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' σε συνεργασία με την Choose Love και περισσότερα από 129.000 φάρμακα και ιατρικά είδη παρασχέθηκαν μέσω της Central Triage Clinic.

Παράδοση Απαραίτητων Προμηθειών

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Υπήρχαν 400 ασυνόδευτα παιδιά – αιτούντες άσυλο που ζούσαν πίσω από τους φράχτες της Μόριας, στις πτέρυγες Α, Β και στην Ασφαλή Ζώνη, που αρχικά χτίστηκαν για να φιλοξενήσουν όχι περισσότερους από 144 συνολικά ανθρώπους. Άλλα 800 ασυνόδευτα παιδιά – αιτούντες άσυλο επιβίωσαν στον υπερπλήρη καταυλισμό και αποκλείστηκαν από τη βασική φροντίδα και προστασία. Μάλιστα, μόνο 147 ασυνόδευτα παιδιά στεγάστηκαν σε αστικά καταλύματα στη Μυτιλήνη. Ο υπερβολικός συνωστισμός οδηγεί σε μείωση της υγιεινής, της υγείας και της ασφάλειας και, εντός των προσφυγικών καταυλισμών, αυξάνει τις εντάσεις και τη βία μεταξύ των διαφορετικών κοινοτήτων και αρχών. Χωρίς ασφάλεια και προστασία, η κατάσταση για όλους τους κατοίκους της Μόριας ήταν επισφαλής - ειδικά για τα ασυνόδευτα παιδιά. Αυτές οι καταστροφικές συνθήκες δεν παρείχαν καμία ευκαιρία στα παιδιά να αναπτυχθούν θετικά σε ασφαλείς, καθαρές συνθήκες και οδήγησαν όχι μόνο σε σωματικούς κινδύνους, αλλά και σε πολύπλοκα ζητήματα ψυχικής υγείας.

ΛΥΣΗ: Η θετική μας σχέση με άλλους φορείς και η μακρά ιστορία μας στην υποστήριξη ασυνόδευτων ανηλίκων σήμαινε ότι μας εμπιστεύονταν για να δώσουμε προτεραιότητα στην υγεία και τις βασικές ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών. Εργαστήκαμε ακούραστα για να κατανοήσουμε τις ιδιαιτερότητες όλων των αιτημάτων που υποβλήθηκαν για να διασφαλίσουμε ότι παραδώσαμε πλήρως τα απαραίτητα στοιχεία. Για παράδειγμα, προμηθευτήκαμε ιατρικές προμήθειες για τη θεραπεία τραυμάτων και είδη πρώτων βοηθειών, που διανεμήθηκαν από το προσωπικό του RIC και τους φορείς που είχαν οριστεί απευθείας για την υποστήριξη των ασυνόδευτων παιδιών. Η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' δώρισε επίσης προϊόντα καθαρισμού, φάρμακα, είδη υγιεινής, σχολικά είδη, βιταμίνες, ενεργειακές μπάρες, αντηλιακά, απωθητικά εντόμων και πακέτα ρουχισμού. Συνολικά, ο ενδεικτικός κατάλογος προμηθειών που παρείχαμε από τον Μάρτιο του 2020 στις πτέρυγες, στο Rubhall και στην Κλινική Ασυνόδευτων Ανηλίκων ανήλθε συνολικά σε 8669 είδη. Στη συνέχεια, όταν αργότερα η Κλινική Ασυνόδευτων Ανηλίκων απειλήθηκε με κλείσιμο, η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' υποστήριξε τη διαχείριση, τον συντονισμό, την προμήθεια και τη χρηματοδότηση του χώρου τόσο για ιατρικά εφόδια όσο και για το προσωπικό ώστε να παραμείνει η κλινική σε λειτουργία.

8669

Είδη προς υποστήριξη
ασυνόδευτων
ανηλίκων

Υποστήριξη της Κοινότητας και των Συνεργατών μας

Πρόγραμμα Κοινοτικής Στήριξης

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Οι αιτούντες άσυλο που έφτασαν στις ακτές της Λέσβου πριν από τις 9 Σεπτεμβρίου 2020 βρέθηκαν να κοιμούνται είτε στον καταυλισμό της Μόριας είτε στη «ζούγκλα» της. Οι περισσότερες αναφορές από όσους έχουν επιζήσει από τη Μόρια περιγράφουν τον καταυλισμό ως μια κόλαση στη γη, με πολλούς να τον αναφέρουν ως τον χειρότερο εφιάλτη τους. Οι μηχανισμοί παραπομπής για τη μετεγκατάσταση των πιο ευάλωτων σε ασφαλέστερα καταφύγια ήταν πολύ αργοί και, ακόμη και όταν ήταν επιτυχείς, κατέληγαν μόνο σε ένα περιορισμένο εύρος επιλογών, όλες χαμηλής χωρητικότητας (Καρά Τεπέ, ΠΙΚΠΑ, Εστία). Πάρα πολλοί ευάλωτοι ανήλικοι και οικογένειες που κινδύνευαν έμειναν να υπαμείνουν έναν από τους πιο σκληρούς προσφυγικούς οικισμούς παγκοσμίως και εκτέθηκαν καθημερινά στη βία, την αναξιοπρέπεια και την απόγνωση με ελάχιστα έως καθόλου χρήματα για να τα βγάλουν πέρα. Στην πραγματικότητα, τα στοιχεία δείχνουν ότι, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου αναφοράς, οι οικογένειες επεβίωναν με 150–245 ευρώ το μήνα και οι ανύπαντροι ενήλικες μόνο με 75 ευρώ. Για τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο με συγκεκριμένες ή μεταβιβάσιμες δεξιότητες, χρόνια αξιόπιστης εργασιακής εμπειρίας ή/και έγκυρα πιστοποιητικά για τη διευκόλυνση της απασχόλησης, ήταν σχεδόν αδύνατο να βρεθούν ακόμη και θέσεις εθελοντών. Επιπλέον, οποιεσδήποτε ευκαιρίες στις οποίες είχαν πρόσβαση συνήθως συνδέονταν με δυσμενείς όρους εργασίας, βραχυπρόθεσμους και χωρίς τη βασική αμοιβή.

ΛΥΣΗ: Το Πρόγραμμα Υποστήριξης Κοινότητας της 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' γεννήθηκε στους ελαιώνες της Μόριας το 2015. Με τα χρόνια, συνεχίσαμε να αναπτύσσουμε αυτό το πρόγραμμα για να ανταποκρινόμαστε στις ατομικές ανάγκες διευρύνοντας παράλληλα το φάσμα των υπηρεσιών και της βοήθειας που μπορούσαμε να προσφέρουμε σε κάθε αιτούντα. Αυτό το πρόγραμμα είχε ως στόχο να προσφέρει άμεση ανακούφιση βελτιώνοντας το βιοτικό επίπεδο ενός ατόμου και έδωσε τη δυνατότητα σε μερικά από τα λιγότερα ορατά άτομα από την προσφυγική κοινότητα, κυρίως ανύπαντρους νέους άνδρες, να ζήσουν με πιο ανθρώπινο τρόπο και να προετοιμαστούν για απασχόληση στην Ελλάδα. Το 2020, οι εθελοντές της κοινότητας παρέιχαν στη 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' βασικές μεταφραστικές δεξιότητες και βοήθησαν στη διδασκαλία, την προσέγγιση και τον προγραμματισμό αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Με το πρόγραμμα Υποστήριξης της Κοινότητας οι άνθρωποι κατάφεραν να έχουν στέγη έκτακτης ανάγκης, επίδομα δαπανών διαβίωσης, βασικά εργαλεία εργασίας ή εκπαιδευτικό εξοπλισμό, βασικές προμήθειες, τρόφιμα και μη διατροφικά είδη, πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη, νομική υποστήριξη, μεταφορές και τηλεπικοινωνίες. Το 2020, το Σπίτι Εθελοντών της 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' ('Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' Volunteer House) φιλοξένησε άνετα δύο οικογένειες με μικρά παιδιά και 5 εθελοντές της κοινότητας. Την περασμένη χρονιά δωρίσαμε πάνω από 7.500 ευρώ για να υποστηρίξουμε εθελοντές της κοινότητας που προσπαθούσαν να επιβιώσουν από τη φρίκη, τις απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης, την ταπείνωση των προσφυγικών καταυλισμών στην Ελλάδα και του κατεστραμμένου συστήματος βοήθειας της χώρας, για να χτίσουν μια καλύτερη, πιο ευημερούσα ζωή για τους τους ίδιους και τις οικογένειες τους.

Μια ευτυχισμένη οικογένεια (One Happy Family)

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Η παγκόσμια πανδημία COVID-19 δημιούργησε τεράστια προβλήματα σε ολόκληρο τον κλάδο. Ξαφνικά, μια απροσδόκητη ζήτηση για Εξοπλισμό Ατομικής Προστασίας αυξήθηκε εκθετικά με τεράστιο υλικοτεχνικό και οικονομικό αντίκτυπο. Η πορεία με τα νέα μέτρα ήταν εξαιρετικά δύσκολη για τους φορείς βάσης, ειδικά εκείνους με μεγάλα κοινοτικά κέντρα ευάλωτων πληθυσμών στα νησιά. Επιπλέον, μετά την καταστροφή της Μόριας και εν μέσω της εσπευσμένης δημιουργίας του καταυλισμού του Μαυροβουνίου στη θέση του, γινόταν μάχη με την πανδημία παγκοσμίως και στο νησί. Αυτή η νέα, απρόβλεπτη πραγματικότητα,

στην οποία οι ρόλοι των ΜΚΟ δεν ήταν σαφώς καθορισμένοι και η πρόσβαση για πολλούς ήταν περιορισμένη, έφερε μαζί της πολλές προκλήσεις για την παροχή βασικής ανθρωπιστικής βοήθειας στην κοινότητα των απόντων άσυλο της Λέσβου. Με τους κατοίκους του καταυλισμού να υπόκεινται για άλλη μια φορά σε αυστηρούς κανόνες καραντίνας και να ζουν ξανά σε άκρως ανθυγιεινές συνθήκες χωρίς τη δυνατότητα απομάκρυνσης, σημειώθηκε απότομη αύξηση στα ποσοστά μόλυνσης από τον COVID-19 στον καταυλισμό του Μαυροβουνίου, ο οποίος στέγαζε πάνω από 8000 άτομα. Σε όλη αυτή την παρατεταμένη περίοδο έκτακτης ανάγκης, υπήρχε ελάχιστη πρόσβαση σε υπηρεσίες πέρα από την τροφή και την στέγαση σε σκηνές.

Ένας χώρος που διοικείται από ΜΚΟ που αντιμετώπισε τεράστιες προκλήσεις εξαιτίας του COVID-19 και του νέου, ασταθούς πλαισίου ήταν το Κοινωνικό Κέντρο Μια Ευτυχισμένη Οικογένεια (One Happy Family - OHF), ένας χώρος όπου πάνω από 11 φορείς συνεργάστηκαν προσφέροντας ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών στην κοινότητα των αιτούντων άσυλο του νέου καταυλισμού. Η One Happy Family είναι μια Ελβετική-Ελληνική ΜΚΟ με την οποία είχαμε πάντα μια δυνατή σχέση. Στην πραγματικότητα, το δικό μας πρόγραμμα ECO Hub λειτουργεί στο κέντρο της από το 2017. Έτσι, το 2020 η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' συμβούλεψε την ομάδα της OHF για να τους βοηθήσει να μειώσουν τις πιέσεις που αντιμετώπιζαν και να ανταποκριθούν στα κενά που αντιμετώπιζαν όσοι φιλοξενούνταν στο νεοσύστατο καταυλισμό εν μέσω πανδημίας.

ΛΥΣΗ: Πρόθυμοι να βοηθήσουμε την OHF κατά τη διάρκεια αυτής της κρίσης, συνεργαστήκαμε στενά μαζί τους για να κατανοήσουμε τις μεγαλύτερες ανάγκες τους. Εκτός από τις απαιτήσεις για τα μέσα ατομικής προστασίας, που θεσπίστηκαν για τη μείωση του κινδύνου εξόπλωσης της μόλυνσης, οι κανονισμοί για τον COVID-19 απαιτούσαν την πλήρη συμμόρφωση με τα εθνικά μέτρα αποστασιοποίησης και καθαρισμού με απολυμαντικό και επηρέασαν αρνητικά τους αριθμούς των δικαιούχων που μπορούσε να υποστηρίξει καθημερινά η OHF, γεγονός που με τη σειρά του μείωσε τις αλληλεπιδράσεις και την κατανόηση των αναγκών αυτών των ομάδων.

Η OHF βρέθηκε σε δύσκολη θέση και, έτσι, μαζί αναπτύξαμε τρεις στόχους για τους οποίους η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' θα μπορούσε να παράσχει υποστήριξη. Άμεση πρόκληση ήταν τα μέσα ατομικής προστασίας, χωρίς τα οποία η λειτουργία της OHF θα αναστελλόταν. Καλύψαμε αυτή την απαραίτητη ανάγκη, παρέχοντας στην OHF εξοπλισμό ατομικής προστασίας για τρεις μήνες: 24.000 μάσκες μίας χρήσης, 60 επαναχρησιμοποιούμενες μάσκες, 550 σαπούνια και απολυμαντικών και 800 κουτιά γαντιών. Αυτό ανήλθε σε συνολικά 24.698 προμήθειες εξοπλισμού ατομικής προστασίας τα οποία η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' δώρισε στην OHF. Στη συνέχεια, δημιουργήσαμε μια έρευνα για την κατανόηση των άμεσων αναγκών του καταυλισμού η οποία εκδόθηκε τον Οκτώβριο χρησιμοποιώντας ένα ερωτηματολόγιο που κάλυπτε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα 504 ατόμων από το Μαυροβούνι. Με αυτό, εντοπίστηκαν τρεις βασικοί τομείς αναγκών: Wi-Fi και WASH (99% ανεπάρκεια), Χαλάρωση και Αθλητισμός (95% ανεπάρκεια), Καταφύγιο, Ιατρική Περίθαλψη, Τρόφιμα, Εθελοντισμός (88-85% ανεπάρκεια). Αυτά τα ευρήματα στη συνέχεια παρουσιάστηκαν από την 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' στην OHF. Ένα τρίτο αίτημα αναγκών που υποβλήθηκε ήταν η δημιουργία ικανοτήτων. Η ομάδα της OHF ήθελε να αναπτύξει τις γνώσεις της για την Ασφάλεια, να βελτιώσει την Πολιτική της για την Προστασία των Παιδιών και να υιοθετήσει πιο αποτελεσματικές διαδικασίες προμηθειών. Αυτή η τρίτη παρέμβαση θα τους επέτρεπε να ανακτήσουν τη λειτουργία τους για να είναι πιο ισχυρή, με επικεφαλής άτομα που είχαν εκπαιδευτεί και που τώρα είχαν αυξημένη οργανωτική διορατικότητα. Έτσι, αναπτύξαμε ένα πρόγραμμα που καλύπτει την πρακτική εκπαίδευση σε θέματα ασφάλειας, τα πρωτόκολλα με έμφαση στην απόκριση έκτακτης ανάγκης, τις απαιτήσεις αναφοράς και ενημέρωσης περιστατικών, την τεκμηρίωση για την ανάπτυξη ειδικών γνώσεων σχετικά με την προστασία και τις προμήθειες των παιδιών, καθώς και χάρτες και βασικές ενέργειες σχεδιασμού σε περίπτωση μαζικής εκκένωσης ή δυναμικών καταστάσεων κρίσης για την OHF.

24000+

Είδη ατομικής
προστασίας για 3
μήνες

504

Άτομα συμμετείχαν
στην έρευνα

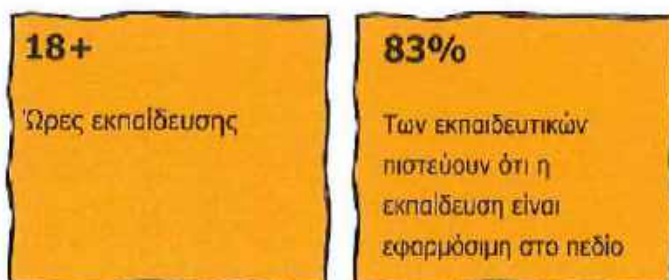
Connect by Music

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: Η Connect by Music (CbM) λειτουργεί στην Ελλάδα από το 2017. Με επίκεντρο τη διδασκαλία της μουσικής σε πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο, το CbM παρέχει υποστήριξη και διαφυγή σε ευάλωτα άτομα που αντιμετωπίζουν απερίγραπτα άθλιες και αναξιοπρεπείς καταστάσεις ζώντας σε καταυλισμούς και καταφύγια. Έχουν συνεργαστεί μαζί μας στο Gekko Kids και στα κέντρα TAPUAT όπου έφεραν τη μουσική ως μέρος ενός ευρύτερου προγράμματος σπουδών που σχεδιάστηκε από την 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα'. Όταν το Gekko Kids αναστάλη, αρχικά λόγω τοπικών αναταραχών και στη συνέχεια ως αποτέλεσμα του COVID-19, παραμείναμε προσηλωμένοι στην εξεύρεση τρόπων συνεργασίας για την υποστήριξη της προσφυγικής κοινότητας. Αυτή η δέσμευση τροφοδότησε μια σειρά ιδεών που εκδηλώθηκαν με μια νέα συνεργασία στην εκπαίδευση ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και Κοινωνικο-συναισθηματικής μεθοδολογίας στις τάξεις του CbM, την οποία διαχειρίζεται η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα'

ΛΥΣΗ: Η προστασία των παιδιών μπορεί να είναι δύσκολη αλλά ταυτόχρονα και ανταποδοτική για τους δασκάλους και άσους ασχολούνται με το φιλανθρωπικό έργο. Έχοντας βιώσει αυτόν τον κόσμο από πρώτο χέρι μόλις λίγα χρόνια πριν, η 'Καλύτερες Μέρες Ελλάδα' ένωσε σιγουριά να μοιραστεί τη μάθηση και την εμπειρία με την ομάδα CbM. Για να ξεκινήσουν, και μετά από μια συμμετοχική διαδικασία αξιολόγησης αναγκών, οι συνεργάτες συμφώνησαν να αντιμετωπίσουν τους ακόλουθους βασικούς τομείς στον προγραμματισμό του CbM στη Λέσβο:

- Ανάπτυξη πολιτικής για την προστασία των παιδιών
- Σχεδιασμός ενός νέου προγράμματος σπουδών που μπορεί να εξετάσει εναλλακτικές παιδαγωγικές, πρακτικές αντιμετώπισης τραύματος και προσεγγίσεις Κοινωνικο-συναισθηματικής μάθησης και Ψυχοκοινωνικής υποστήριξης
- Ανάπτυξη ικανοτήτων για την υπάρχουσα ομάδα όσον αφορά τα πρότυπα για την προστασία των παιδιών, τη διαχείριση συμπεριφοράς και τις παιδαγωγικές πρακτικές ψυχοκοινωνικής υποστήριξης.

Είναι τιμή μας που το CbM μας εμπιστεύτηκε για να τους διευκολύνουμε και να τους συνοδεύσουμε σε αυτό το ταξίδι δύσκολης και απαιτητικής πορείας και είμαστε εξαιρετικά ευγνώμονες που συνεισφέραμε στην ανάπτυξή τους. Έχουμε μαγευτεί από τη συμπεριφορά τους σε όλη αυτή τη διαδικασία και έχουμε επηρεαστεί θετικά από το μέγεθος της μάθησης που έχει λάβει χώρα σε μόλις 3 μήνες.

ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΡΕΣ
ΕΛΛΑΔΑ
ΠΙΤΤΑΚΟΥ 13 - ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΑΡ. ΕΓΓΡΑΦΗΣ: 137526342000
ΑΦΜ: 997250772 - ΔΟΥ: ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

ΜΑΡΙΑΝΘΗ ΓΑΛΑΝΟΥ
Βάσει Πληρεξ. Νο 2032/22.11.17
Συμβολαιογράφου Ε. Σαμαρίδου
& 2578/13.04.21
Συμβολαιογράφου Π. Δάλλα
21/2/2022